

Specifické znaky v českém znakovém jazyce

Deaf Signs in Czech Sign Language

Mgr. Petr Vysuček – Praha

Specifické znaky

Deaf Signs

- SZ jsou mezi neslyšící populací značně rozšířeny, patří do jejich mateřského jazyka, jsou součástí gramatiky českého znakového jazyka.
- Deaf signs are widely spread among the Deaf community. They form a part of their mother tongue and are incorporated into the grammar of Czech sign language.

Specifické znaky

Deaf Signs

- Jejich výskyt je tak častý, že se objevuje i několik specifických znaků v jedné výpovědi.
- Their frequency is high and there are usually several deaf signs in one utterance.

Specifické znaky

Deaf Signs

- SZ tvoří v rámci znakového jazyka zvláštní skupinu znaků, které se vyznačují tím, že v sobě nesou velmi často nějakou jak emoci, jak negativní, vyjadřují různé stavy lidské psychiky, osobní postoj mluvčího k někomu k něčemu, či jejich hodnocení.
- Deaf signs represent a special group of signs that are marked by the emotional load they carry. They can express negative emotions, different states of mind, personal attitude of the signer, or his/her evaluation.

Specifické znaky

Deaf Signs

- SZ se skládají ze dvou částí. Nejsou vytvářeny pouze rukama (**manuální část znaku**), ale na produkci sdělení se podílejí i výraz obličeje a pohyby horní části těla (**nemanuální část znaku**). Tak lze docítit toho, aby při produkci bylo vyjádřeno několik významů najednou.
- Deaf signs are composed by two parts. They are not only created by hands (**manual component of the sign**), but also by facial expression and upper body movement (**non-manual component of the sign**). Thanks to this fact, deaf signs carry several meanings at the same time.

Specifické znaky

Deaf Signs

- Při popisu specifických znaků hraje důležitou roli skutečnost, že jejich součástí je právě specifická nemanuální složka.
- Specific non-manual components play an important role in description of deaf signs.

Specifické znaky

Deaf Signs

- Součástí nemanuální složky je mimika, pohyby horní části těla a znaky obsahují velmi často určitý orální komponent.
- Facial expression, upper body movement form part of the non-manual component, and deaf signs often include the specific oral component.

Specifické znaky

Deaf Signs

- Orální komponent znaku není odvozen z mluveného jazyka. Bez příslušného orálního komponentu specifický znak pozbývá smyslu, je agramatický. Orální komponent (vypláznutý jazyk, široce otevřená ústa, pevně zavřená ústa, vibrující rty...)
- The oral component of a sign is not derived from spoken language. A deaf sign loses meaning without the specific oral component, becomes agrammatical. Oral components (stuck out tongue, mouth wide open, mouth tight shut, vibrating lips, etc.)

Specifické znaky

Deaf Signs

- Význam specifických znaků se vyjadřuje spíše abstrahovaný z různých situací, v jejichž kontextu se znak používá. Při překladu znaku se vychází z daného významu znaku a překlad je upravován podle konkrétního kontextu.
- The meaning of deaf signs is abstracted from different situations, dependent on the context in which the deaf sign is used. When translating deaf signs one must take into account the meaning of the sign which is then adjusted according to the context.

Specifické znaky - Problematické aspekty

Deaf Signs - Problematic Issues

- V České Republice není dosud problematika specifických znaků zpracována, neexistuje o nich žádná odborná literatura.
- In the Czech Republic deaf signs have neither been systematically described nor written about yet.

Specifické znaky - Problematické aspekty

Deaf Signs – Problematic Issues

- SZ nejsou zmiňovány ani v žádném slovníku českého znakového jazyka. To je důvod, proč slyšící populace, která se učí znakovém jazyku, popřípadě ho ovládá, nerozumí Neslyšícím, neboť v kurzech „znakového jazyka“ se specifické znaky nevyučují.
- Deaf signs are not included into any Czech sign language dictionary. That is the reason why hearing learners and users of Czech sign language often do not understand the Deaf. Deaf signs are not taught in “sign language”

Specifické znaky - Problematické aspekty

Deaf Signs – Problematic Issues

- Vznik specifických znaků není jasný. Nejsou o něm žádné písemné důkazy u nás, ani v zahraničí.
- The origin of deaf signs is not clear. There are written records neither in the Czech Republic, nor abroad.

Specifické znaky - Problematické aspekty

Deaf Signs – Problematic Issues

- Jednou z možností, jak specifické znaky vznikaly, je, že Neslyšící byli ve většině případů izolováni od společnosti, děti byly umístěny do Ústavu pro hluchoněmé, a vytvářeli si tak „vlastní znaky“, aby jim slyšící okolí schopné částečně ukazovat, nerozumělo.
- One of the theories about the origin of deaf signs is that they were created by the Deaf who were as children mostly isolated in Institutes for the Deaf and Dumb where they created their “own signs” so that the hearing people around them who could partly sign would not understand.

Příklady

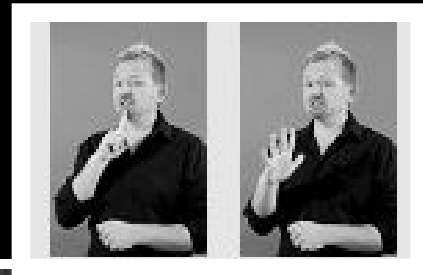
Examples

- Chtěl jsem se svěřit kamarádovi se svým trápením. **Raději jsem mu to ale neřekl**, bál jsem se, aby to nevykecal.
- I wanted to tell my friend about my problems. **Then, I decided not to (tell him).** I was afraid he would spill the beans.

Příklady

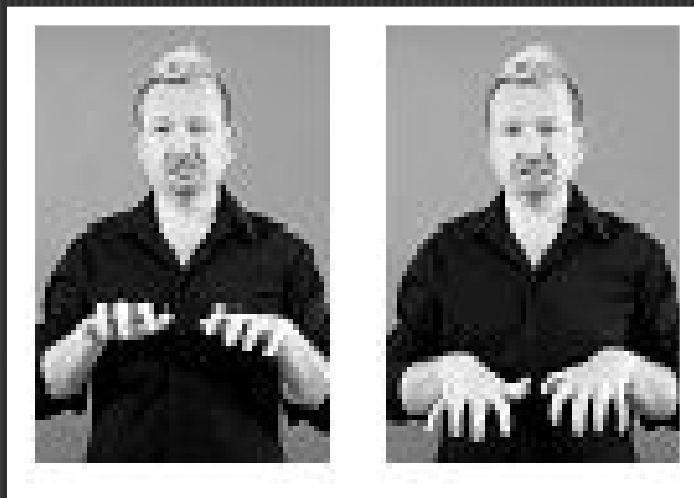
Examples

- Nakoupili jsme do naší organizace mnoho nové techniky, kterou jsme vyložili na chodbě. Druhý den jsme všichni odjížděli na služební cestu. Takhle drahé věci jsme přece nemohli nechat jen tak na chodbě. **Uklidili jsme je pro jistotu** do jedné z uzamykatelných místností.
- We purchased a lot of new technical equipment for our organization, which we unloaded into the corridor. The next day we were all leaving for a business trip. We could not leave such pricey things in the corridor. **Just to make sure, we put them away** into a room with a lock.

Příklady

Examples

- Pozítří už odjíždíme na dovolenou do Itálie. Manželka se mě ptala, jestli má vzít s sebou i deštník. Řekl jsem jí, že mi to přijde zbytečné, protože v Itálii je pořád vedro. Manželka ho ale stejně **pro jistotu** vzala.
- We are leaving for Italy on holiday the day after tomorrow. My wife asked me if she should take umbrella. I told her that that would be unnecessary, in my opinion, as Italy is known for its hot weather. My wife, nevertheless, took the umbrella, **just to make sure.**

Příklady

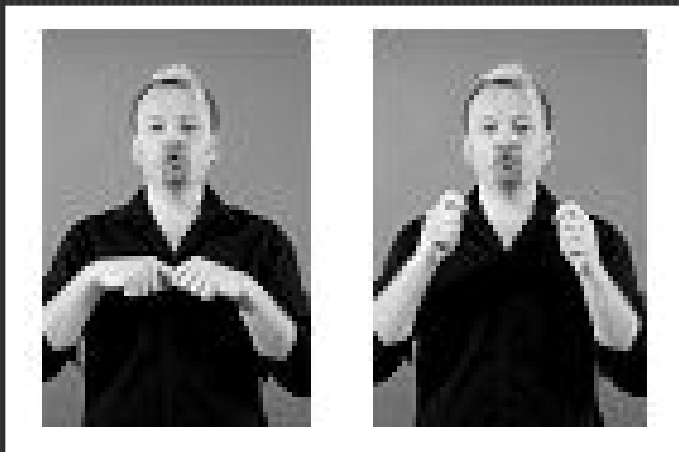
Examples

- Chceš ten motor ze sekačky vyhodit? To ne! Schovej ho, **nikdy nevíš, jestli se ti v budoucnu nebude hodit.**
- You want to throw away the motor from the lawnmower! No way! Keep it, **you never know when you might need it in future.**

Příklady

Examples

- Potřebuji si odskočit, ale ty kufry tady v žádném případě nenechám, protože by mi je určitě někdo ukradl.
- I need to go to the loo, (but,) not a chance I shall leave the suitcases here unattended. Someone would definitely steal them

Příklady

Examples

- V metru jsme s mojí kolegyní rozebírali financování naší organizace. Jen co jsme si uvědomili, že kdyby tohle někdo viděl, **okamžitě by to šířil dál, přestali jsme.**
- While on the underground, me and my colleague, we were discussing our organization financial issues. As soon as we realized that if anybody saw us they would **immediately spread it further, we stopped.**

Děkuji za pozornost.

Thank you for your attention.